

TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Göltaş, Adalet Kurultayı'nda Konuştu...

ENERJİDE ADALET ARAYIŞI

EMO Basın- TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Göltaş, Çanakkale'de yapılan Adalet Kurultayı'nda TMMOB ve EMO'nun enerji politikalarına bakışını aktardı. Enerji kullanımının en temel insan haklarından olduğunu, vazgeçilemeyeceğini ve kamu hizmeti ile karşılanması gerektiğini belirten Göltaş, enerji kaynaklarının tüm insanlığın ortak malı olduğunun altını çizdi. Sermayenin kendini genişletilmiş ölçekte yeniden üretmek adına doğanın finansaştırılması ve dünya ölçeğinde toprak, hava, su dahil tüm canlıların metalaştırılmasına karşı başka bir uygarlığın mücadelesini verdiklerini belirten Göltaş, "Her şeyin sonlu olduğu bir dünyada insan ihtiyaçlarını ve tüketimi sınırsız olarak gören bu barbarlık dünyasında, kimin için, nereye kadar ve neye rağmen enerji üretimini sürdüreceğiz?" sorusunu yöneltti. Göltaş, her şeye rağmen insanlığın kurtuluşu için mücadeleye devam edecekleri mesajını verdi.

TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Göltaş, CHP tarafından Çanakkale'de düzenlenen Adalet Kurultayı'nda 27 Ağustos'ta yaptığı konuşmada, toplumsal yaşamın bütününe doğru-
dan etkilemesi nedeniyle enerji meselesinin, adalet kavramı üzerinden tartışılacak en önemli konulardan biri olduğunu kaydetti. Enerjiyi konuşmanın aynı zamanda kalkınma, sanayileşme, çevre, eğitim, iletişim, turizm, dış politika ve tarım politikalarını konuşmak anlamına geldiğini belirten Göltaş, "Yani ülkemizin ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamının en temel unsurunu tartışıyoruz. Tam da bu nedenle enerji ve adalet ilişkisi önemli bir başlık" dedi.

Göltaş, TMMOB'nin 1970'li yıllardan bu yana meslek ve meslektaş sorunlarını ülke ve halkın sorunlarından ayrı görmeyen bir mesleki demokratik kitle örgütü olmanın bilincine hareket ettiğini; önüne çıkan meselelerde salt mesleki çıkarlar ve mühendislik uygulamaları ile kendisini sınırlamayıp, her koşulda bilimi ve teknolojiyi kamu yararı çerçevesinden yorumladığını vurguladı. TMMOB'nin Türkiye'nin enerji politikasına bakışını belirlerken esas aldığı temel ilkeleri de şöyle sıraladı:

- 1- Enerji kullanımının en temel insan haklarından olduğu ve vazgeçilmezliği.
- 2- Enerji ihtiyacının karşılanmasının kamu hizmeti niteliğinde olduğu.
- 3- Enerji kaynaklarının tüm insanlığın ortak malı olduğu.
- 4- Enerjinin etkin ve verimli kullanımının ana amaç olarak belirlenmesi.
- 5- Enerji üretiminde yenilenebilir kaynakların öncelikli olduğu.

6- Enerji üretimi kaynak kullanımında iklim değişikliğinin hayati önemi dikkate alınarak fosil yakıt kullanımının en alt seviyeye indirilmesi; Paris Anlaşması koşullarına kesinlikle uyulması ve ileri zamanlarda iklim değişikliğinin azaltılmasına yönelik uluslararası tüm anlaşmalara uyum sağlanması.

7- Enerji üretiminde çevreye en az zarar verecek teknolojilere öncelik verilmesi ve çevre korunması koşullarını yerine getirmeyen enerji üretim tesislerinin yapılmaması.

8- Enerji kaynağının üretilmesi ve enerji tesisi kurulması sırasında bu mahallerde yaşayan insanların son sözü söyleme hakkına saygı gösterilmesi.

9- Amacın çok enerji tüketmek değil, gereksinimi karşılayacak oranda enerji tüketmek olduğu ilkesinden hareketle, enerji kaynaklarının enerjiye çevrilmesinde fayda/gereksinim faktörünün temel gösterge olarak kabul edilmesi.

10- Enerjinin halk tarafından kullanılacağı dikkate alınarak, enerjinin kullanım hakkının yurttaşların kolayca karşılayabileceği bir bedelle sunulmasının hem yurttaş kullanımı hem de sanayi zorunlu girdisi olarak gerekli bir koşul olduğu.

11- Enerjiye gereksinim duyan yoksul kişilere (miktarlarını belirleyeceğimiz) miktarlarda enerjinin bedelsiz verilmesi.

12- Enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve ekonomik koşulları da dikkate alınarak mevcut yerli enerji kaynaklarının tüm çeşitlerine gereksinim içerisinde yer verilmesi.

13- Enerjinin ve enerji kaynağının üretildiği mahalde kullanılması önceliğine riayet edilmesi ve bunun mümkün olmaması halinde enerjinin nakledilmesi hususu da enerji kaynağının kullanım maliyeti ile birlikte mütalaa edilerek ekonomik analizinin buna göre yapılması.

14- Enerji kaynakları bakımından dışa bağımlılığın en aza indirilmesi esastır ancak dışa bağımlılığı azaltmak gerekçesi ile maliyeti yüksek ve çevreye zarar veren enerji kaynakları seçilmemelidir. Ekonomik olarak avantajlı olması durumunda enerjinin yurtdışından temin edilebileceği de göz ardı edilmemelidir.

15- Her türlü enerji kaynağının işletilmesi ve başka bir enerjiye dönüştürülmesi endüstriyel bir işlemdir. Belli bir yatırım ve tesis gerektirir. Toplumun yatırımlara ayıracacağı kaynaklar sınırlıdır. Ayrıca tüm kaynaklar halkın malıdır ve her kaynağın bulunduğu yer ile ilgili bir özelliği ve yöre halkı açısından önemi vardır. Bu nedenle tüm enerji kaynaklarının kullanımı ve ener-

jiye çevrilmesi belli planlar çerçevesinde, merkezi bir planlama dahilinde, yerel unsurların da yer alacağı, bağımsız bir yapı vasıtası ile planlanarak yapılmalıdır. Kaynağın bulunduğu bölge halkı açısından hayati öneme sahip enerji kaynaklarının işletilmesi ve kullanılması konusunda son söz yöre halkına ait olmalıdır.

16- Enerjinin yalnızca üretilmesi değil, iletilmesi ve tüketilmesi de planlanmalıdır. İhtiyaç olan enerji üretilir fazlası gelecek nesillere aittir ilkesi her daim dikkate alınmalıdır.

17- Enerji kaynakları ve enerji üretim tesisleri de dahil olmak üzere tüm yapılanmalarda enerjinin etkin kullanımını ana ilke olmalıdır.

18- Enerjiye ulaşım kolay olmalı ve erişiminde herkes eşit olmalıdır.

19- Toplumun gereksinimi olan enerji güvenilir, türüne göre kalitesi belirlenmiş kriterlere sahip, gerekli duyulduğu ölçüde sürekli ve yeterli olmalıdır.

20- Enerji bir ticari mal olarak kabul edilerek serbest piyasanın konusu olmamalıdır. Yeraltı ve yerüstü enerji kaynaklarının halkın malı olması nedeni ile bu kaynakların kullanımını, işletilmesini, üretilmesini, iletilmesini ve tüketilmesini piyasa koşullarında değil kamu hizmeti koşullarında yapılmalıdır.

21- Enerji tesislerinin yapım ve işletilmesi ilgili meslek kuruluşları, sendikalar, bağımsız uzmanlar ve kamu kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan bağımsız bir kurul tarafından denetlenmelidir.

22- Enerjinin her zaman gerekli olduğu dikkate alınarak, enerji kaynaklarının üretilmesi, enerji tesislerinin kurulması ve enerjinin üretilmesi için gerekli olan makine ve teçhizatın yerli olarak imal edilmesine öncelik verilmeli, bunun için gerekli Ar-Ge çalışmaları özendirilmelidir.”

“Dünyanın Yarıısı 62 Kişiyne Çalışıyor”

Enerji kaynakları, üretim ve tüketim politikalarının Türkiye ile sınırlandırılmayacak uluslararası boyutları olduğuna dikkat çeken Göltaş, şunları söyledi:

“Dünya ekonomik dengelerine dair yapılan son bir değerlendirmeye göre, dünyada en zengin 62 kişinin toplam geliri 3.5 milyar insanın gelirine eşitmiş. Dünya nüfusu 7 milyar. Yani dünyanın yarıısı 62 kişiyne çalışıyor. Yani sermayenin giderek merkezileştiği tarihsel bir dönemdeyiz. Evet, insanlık bir uygarlık krizi yaşıyor. Bir yanda sınırsız zenginlik, diğer yanda derin bir yoksulluk ve açlık. Sürekli hale gelen ve yayılma riski taşıyan bölgesel savaş ve çatışmalar toplumları tehdit ediyor. İnsan eliyle oluşan doğa tahribatı giderek şiddetleniyor ve dönülmez eşiğe doğru hızla yol alıyor ve doğal olarak insani değerlerde ciddi bir erozyon yaşamıyor. Tam da bu nedenle, enerji verimliliği konusunu küresel ölçekte üretim ve tüketim sarmalından bağımsız ele almak mümkün değildir. Enerji verimliliğini tartışırken, enerjinin verimli kullanılmasıyla yaratılan artı değerini yaşamın tüm alanlarına eksiksiz olarak yansımalarının sağlanması gerektiğini de savunmak zorundayız. Enerji verimliliği, toplumsal yaşamın düzenlenmesine dair tüm kamusal alanlarda uygulandığı noktada mümkün ve anlamlı olacaktır.”

Göltaş, TMMOB ve EMO'nun bir bütün olarak verimlilik kavramının tartışılmasında planlama olgusuna; başta enerji olmak üzere kaynakların doğru kullanımı ve adil paylaşımı

meselesine geçmişten bugüne vurgu yaptığını anımsattı. Göltaş, tam da bu nedenle, sermayenin kendini genişletilmiş ölçekte yeniden üretmek adına ekonomik büyümenin gerektirdiği sınırsız pazar arayışına bir çare bulmak için geliştirdiği, doğanın finanslaştırılması ve dünya ölçeğinde toprak, hava, su dahil tüm canlıların metalaştırılmasına karşı başka bir uygarlığın mücadelesini verdiklerini kaydetti.

“Tüketim Çılgınlığı Nereye Gidiyor?”

21. Yüzyıl'da enerji kaynaklarını kontrol etmek adına ülke politikalarının uluslararası sermayenin talepleri doğrultusunda yönlendirildiği ve bu yönlendirmede yaşanan krizlere darbeler, savaşlar ve işgaller ile müdahale edildiğini anlatan Göltaş, “Böyle bir dönemde insan ihtiyaçlarının hangi önceliklere göre belirlendiği, enerji gereksiniminin sanıldığı gibi sonsuz mu olduğu ve enerjinin eşitsiz kullanılmasından sorumlu olanların yarattığı tüketim çılgınlığının gezegeni nereye sürüklediği öncelikle sorulanmalıdır” dedi.

Bugün merkez sermayenin birikimini arttırmak adına, doğal kaynaklar, madenler, SİT alanları, tarımsal araziler, içme suları ve ormanların yok edildiği; küresel ısınma ve çölleşme ile radyoaktif sızıntıların sürdüğü, genetik çeşitliliğin bozulduğu ve canlı türlerinin giderek azaldığı bir dönemin yaşandığına dikkat çeken Göltaş, konuşmasını şöyle tamamladı:

“Şimdi temel bir soruda insanları ortaklaştırmak gerekiyor. Her şeyin sonlu olduğu bir dünyada insan ihtiyaçlarını ve tüketimi sınırsız olarak gören bu barbarlık dünyasında, kimin için, nereye kadar ve neye rağmen enerji üretimini sürdüreceğiz? Bu soru hepimiz açısından ortak bir yanıt bulduğunda enerji tartışmaları meslek odalarımızın etik sorumluluğu ile ele alınan bir konunun ötesine taşınacaktır. Son söz olarak hepimizin bildiği umudun ve ısrarın bir öyküsü olarak kuşaklar boyu ifade edilen Nasrettin Hoca'nın özdeyişi ile bitireyim sözlerimi. Göle maya çalan Nasrettin Hoca'ya yıllarca ‘Göl maya tutar mı hocam?’ diye sorduk. Şimdi bu barbarlık çağında ‘Bu kadar yağurdu nasıl pazarlayacağız hocam?’ diye değiştiren sömürgeci ile karşı karşıyayız. TMMOB olarak diyoruz ki öyle yağma yok. Ya tutarsa diye değil, tam da inanarak büyük insanlığın kurtuluşu için göle maya çalmaya devam edeceğiz.” ■